

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [pt](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

angielski

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki: [en](#)

Swipe to change

Terminy proceduralne

Portugalia

1 Jakie rodzaje terminów wyróżnia się w postępowaniu cywilnym?

Terminy procesowe mogą być zawite (*peremptório*), co oznacza, że ich upływ skutkuje wygaśnięciem prawa do dokonania czynności, lub odraczające (*dilatatório*) – takie terminy odraczają do określonej chwili możliwość dokonania czynności lub rozpoczęcie biegu innego terminu.

Kwestie związane z terminami procesowymi regulują przepisy art. 138–143 kodeksu postępowania cywilnego.

Bieg terminów procesowych, w tym terminów sądowych, oblicza się zgodnie z art. 278, 279 i 296 kodeksu cywilnego.

Jeżeli chodzi o terminy w sprawach cywilnych, ich długość i skutki prawne regulują przepisy art. 296–333 kodeksu cywilnego.

W szczególności terminy przedawnienia (*prazos de prescrição*) i terminy prekluzyjne (*prazos de caducidade*) są uregulowane odpowiednio w art. 300–327 i 328–333 kodeksu cywilnego.

2 Wykaz różnych dni uznawanych za dni wolne od pracy na podstawie rozporządzenia (EWG, Euratom) nr 1182/71 z dnia 3 czerwca 1971 r.

Aby spełnić wymóg ustanowiony w rozporządzeniu nr 1182/71, Portugalia zgłosiła Komisji Europejskiej następujące dni ustawowo wolne od pracy:

1 stycznia, 10 kwietnia (Wielki Piątek), 12 kwietnia (Niedziela Wielkanocna), 25 kwietnia, 1 maja, 10 czerwca, 11 czerwca (Boże Ciało), 15 sierpnia, 5 października, 1 listopada, 1, 8 i 25 grudnia.

Komisja opublikowała ten wykaz w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* nr C 31 z 2020 r., s. 3 – [link](#).

Państwa członkowskie przekazują taki wykaz Komisji każdego roku. Niektóre dni ustawowo wolne od pracy są świętami ruchomymi i nie zawsze przypadają we wskazanym wyżej dniu.

3 Jakie ogólne zasady regulują terminy w postępowaniu cywilnym?

Zgodnie z ogólną zasadą portugalskiego prawa cywilnego procesowego w przypadku braku przepisów szczególnych stronom przysługuje 10-dniowy termin na złożenie wniosku o podjęcie jakiegokolwiek czynności procesowej lub o wszczęcie postępowania sądowego, wniesienie wniosku o unieważnienie, wytoczenie powództwa incydentalnego lub wykonanie jakiegokolwiek innego uprawnienia procesowego; strona przeciwna również ma 10 dni na złożenie odpowiedzi na pozew (art. 149 kodeksu postępowania cywilnego).

4 W którym momencie rozpoczyna się bieg terminu, jeżeli dana czynność ma zostać wykonana w danym okresie?

Co do zasady bieg terminu na udzielenie odpowiedzi zawsze rozpoczyna się w dniu doręczenia pisma informującego o dokonaniu określonej czynności procesowej (art. 149 ust. 2 kodeksu postępowania cywilnego).

W toku postępowania stronom doręcza się pisma za pośrednictwem ich pełnomocników procesowych.

Jeżeli pismo doręcza się w celu wezwania strony do osobistego stawiennictwa, niezależnie od jego doręczenia pełnomocnikowi stosowne powiadomienie zawierające informacje o dacie, miejscu i celu takiego stawiennictwa przesyła się również samej stronie pocztą tradycyjną.

Pismo doręcza się pełnomocnikom pocztą elektroniczną [zob. zarządzenie (*portaria*) nr 280/13 z dnia 26 sierpnia 2013 r. dostępne pod adresem http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=1967&tabela=leis&so_miolo=S], a system komputerowy zarejestruje datę doręczenia, przy czym domniemywa się, że nastąpiło to trzeciego dnia przypadającego po dniu doręczenia lub, jeżeli dzień ten nie jest dniem roboczym, pierwszego dnia roboczego przypadającego po tym dniu.

Doręczenie wezwania do stawienia się przed sądem listem poleconym za potwierdzeniem odbioru uznaje się za dokonane w dniu podpisania potwierdzenia odbioru oraz uznaje się, że odbioru dokonała osoba wzywana do stawienia się przed sądem, nawet jeżeli potwierdzenie odbioru zostało podpisane przez osobę trzecią – w takim przypadku domniemywa się, że pismo zostało niezwłocznie przekazane adresatowi, chyba że istnieją dowody świadczące o tym, że tak się nie stało (art. 230 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego).

W przypadku postępowania mającego na celu wyegzekwowanie zobowiązań pieniężnych z tytułu umów sporządzonych na piśmie, w których strony podały swoje adresy do doręczeń, wezwanie do stawienia się przed sądem wysyła się pocztą tradycyjną na wskazany adres, pod warunkiem że wartość przedmiotu sporu nie przekracza 30 000,00 euro lub, w przypadku gdy wartość przedmiotu sporu przekracza tę kwotę, o ile dotyczy zobowiązania do ciągłej dostawy towarów lub świadczenia usług ciągłych. Jeżeli osoba wezwania do stawienia się przed sądem odmówi podpisania potwierdzenia odbioru lub przyjęcia listu, listonosz odnotowuje takie zdarzenie przed zwróceniem przesyłki do nadawcy, a wezwanie do stawienia się przed sądem uznaje się za doręczone w oparciu o sporządzoną notatkę ze zdarzenia. Datą, od której rozpoczyna się bieg terminu, jest dzień sporządzenia notatki ze zdarzenia (art. 229 kodeksu postępowania cywilnego).

W przypadku zwrotu przesyłki listowej z powodu jej nieodebrania przez adresata w urzędzie pocztowym w ustawowym terminie lub w przypadku gdy osoba inna niż osoba wzywana do stawienia się przed sądem odmawia podpisania potwierdzenia odbioru lub odmawia odebrania przesyłki, ponawia się próbę doręczenia wezwania do stawienia się przed sądem poprzez nadanie kolejnej przesyłki poleconej za potwierdzeniem odbioru. W takim przypadku listonosz zostawia pismo sporządzone na urzędowym formularzu w skrzynce pocztowej wraz z wszelkimi wymaganymi informacjami. Listonosz odnotowuje datę i faktyczne miejsce pozostawienia pisma, a następnie niezwłocznie przekazuje protokół doręczenia sądowi.

Jeżeli nie ma możliwości pozostawienia pisma w skrzynce pocztowej osoby wzywanej do stawienia się przed sądem, listonosz zostawia w niej awizo.

W takim przypadku wezwanie do stawienia się przed sądem uznaje się za skutecznie doręczone w dniu odnotowanym przez listonosza, a w razie zostawienia awiza – w ósmym dniu po takiej dacie (osoba wzywana do stawienia się przed sądem zostaje o tym poinformowana w ostatnim skierowanym do niej piśmie). Od tej chwili liczy się bieg terminu procesowego zapoczątkowanego doręczeniem wezwania do stawienia się przed sądem.

W przypadku gdy doręczenie wezwania do stawienia się przed sądem następuje za pośrednictwem pełnomocnika procesowego, komornika lub urzędnika sądowego, bieg terminu rozpoczyna się z chwilą podpisania potwierdzenia odbioru przez tę osobę.

W przepisach prawa cywilnego procesowego dopuszcza się możliwość wyznaczenia terminu odraczającego ze względu na odległość geograficzną pomiędzy miejscem doręczenia wezwania do stawienia się przed sądem a sądem, który rozpoznaje sprawę, lub ze względu na fakt, że z osobą wzywaną do stawienia się przed sądem nie skontaktowano się osobiście. W takim wypadku termin odraczający dolicza się do terminu zawitego i oba terminy traktuje się jak jeden termin.

W przypadku gdy miejsce pobytu osoby wzywanej do stawienia się przed sądem nie jest znane, wezwania dokonuje się poprzez opublikowanie ogłoszenia na ogólnodostępnej stronie internetowej (art. 24 zarządzenia nr 280/13 z dnia 26 sierpnia 2013 r.). W takim wypadku uznaje się, że wezwanie do stawienia się przed sądem doręczono z dniem publikacji ostatniego ogłoszenia. Bieg terminu odraczającego rozpoczyna się z dniem doręczenia. Bieg terminu na udzielenie odpowiedzi rozpoczyna się po upływie tego terminu minimalnego.

5 Czy na rozpoczęcie biegu terminu może wpłynąć lub go zmienić sposób przekazywania lub doręczenia dokumentów (doręczenie osobiste przez posłańca lub drogą pocztową)?

Tak. Zobacz odpowiedź na poprzednie pytanie.

6 Jeżeli dojdzie do zdarzenia, które rozpocznie bieg terminu, czy do terminu wlicza się dzień, w którym doszło do zdarzenia?

Do terminu nie wlicza się faktycznej daty podjęcia czynności, zdarzenia, wydania orzeczenia, wezwania do stawienia się przed sądem ani doręczenia (art. 279 lit. b) kodeksu cywilnego).

7 Jeżeli termin jest oznaczony w dniach, czy liczba dni obejmuje dni kalendarzowe czy dni robocze?

Jeżeli termin na podjęcie czynności procesowej upływa w dniu, w którym sąd jest zamknięty, taki termin przedłuża się do kolejnego dnia roboczego (art. 138 ust. 2 kodeksu postępowania cywilnego).

Wakacje sądowe trwają od 22 grudnia do 3 stycznia, od Niedzieli Palmowej do Poniedziałku Wielkanocnego i od 16 lipca do 31 sierpnia.

Sąd może – na podstawie uzasadnionego postanowienia i po wysłuchaniu stron – wstrzymać bieg terminu procesowego zgodnie z art. 269 ust. 1 lit. c) kodeksu postępowania cywilnego.

8 Kiedy taki termin jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Zgodnie z art. 279 lit. b) kodeksu postępowania cywilnego przy obliczaniu biegu terminów nie bierze się pod uwagę dnia – ani godziny, jeżeli termin wyrażono w godzinach – w których doszło do zdarzenia inicjującego bieg terminu.

9 Kiedy upływa termin, jeżeli jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Termin wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach rozpoczynający bieg w określonym dniu upływa o godzinie 24:00 analogicznego dnia w ostatnim tygodniu, miesiącu lub roku terminu, przy czym jeśli w ostatnim miesiącu nie ma analogicznego dnia, termin upływa w ostatnim dniu takiego miesiąca (art. 279 lit. c) kodeksu cywilnego).

10 Czy w przypadku, gdy termin upływa w sobotę, niedzielę, oficjalny dzień świąteczny lub dzień wolny od pracy, termin taki zostaje przedłużony do kolejnego dnia roboczego następującego po takim dniu?

Ponieważ sądy pracują wyłącznie w dni robocze, a niedziele i dni ustawowo wolne od pracy traktuje się w taki sam sposób jak wakacje sądowe, terminy upływające w niedzielę lub w dzień ustawowo wolny od pracy przedłuża się do kolejnego dnia roboczego, jeżeli taki termin dotyczy kwestii, która wymaga rozpoznania przez sąd.

Zgodnie z zasadą obliczania wszystkich terminów procesowych, jeżeli termin na wykonanie określonej czynności procesowej upływa w dniu, w którym sądy są zamknięte, termin taki przedłuża się do kolejnego dnia roboczego (art. 138 ust. 2 kodeksu postępowania cywilnego).

11 Czy w określonych okolicznościach można przedłużyć termin? Jakie warunki należy spełnić, aby skorzystać z takiego przedłużenia terminu?

Ustawowy termin procesowy może zostać przedłużony w przypadkach przewidzianych w obowiązujących przepisach.

Za zgodą stron termin procesowy może zostać jednorazowo przedłużony na taki sam okres (art. 141 kodeksu postępowania cywilnego).

Niedotrzymanie terminu może zostać uznane za dopuszczalne, jeżeli doszło do niego wskutek zaistnienia uzasadnionej przeszkody lub jeżeli zdarzenie niezależne od strony ani jej pełnomocników uniemożliwiło dokonanie określonej czynności w stosownym terminie (art. 140 kodeksu postępowania cywilnego).

Ponadto art. 139 kodeksu postępowania cywilnego stanowi, że niezależnie od zaistnienia uzasadnionej przeszkody czynności można dokonać w ciągu pierwszych trzech dni roboczych od daty upływu terminu, pod warunkiem niezwłocznego uiszczenia grzywny w następującej wysokości:

- jeżeli czynności dokonano pierwszego dnia, grzywna odpowiada 10% kwoty opłaty sądowej należnej w związku z postępowaniem lub czynnością, do maksymalnego poziomu 1/2 jednostki rozliczeniowej;
- jeżeli czynności dokonano drugiego dnia, grzywna odpowiada 25% kwoty opłaty sądowej należnej w związku z postępowaniem lub czynnością, do maksymalnego poziomu 3 jednostek rozliczeniowych;
- jeżeli czynności dokonano trzeciego dnia, grzywna odpowiada 40% kwoty opłaty sądowej należnej w związku z postępowaniem lub czynnością, do maksymalnego poziomu 7 jednostek rozliczeniowych.

12 Jakie terminy obowiązują w przypadku odwołań?

Termin na wniesienie apelacji wynosi 30 dni od daty doręczenia orzeczenia (art. 638 kodeksu postępowania cywilnego) oraz 15 dni w pilnych przypadkach i w sprawach, o których mowa w art. 644 ust. 2 i w art. 677 kodeksu postępowania cywilnego.

Jeżeli wydano orzeczenie zaoczne i nie ma obowiązku zawiadamiania strony zgodnie z art. 249 kodeksu postępowania cywilnego, bieg terminu na wniesienie środka odwoławczego rozpoczyna się w dniu opublikowania orzeczenia, chyba że strona stawi się w sądzie przed zakończeniem tego okresu – w takim przypadku należy doręczyć jej wyrok lub postanowienie, a bieg terminu rozpoczyna się od dnia doręczenia.

W przypadku postanowień lub wyroków ustnych odtworzonych podczas postępowania bieg terminu rozpoczyna się w dniu ich wydania, pod warunkiem że strona była przy tym obecna lub że doręczono jej wezwanie do stawienia się przed sądem.

Jeżeli, poza wskazanymi powyżej sytuacjami, doręczenie nie jest konieczne, bieg terminu rozpoczyna się w dniu, w którym osoba dowiedziała się o wydaniu orzeczenia.

Termin na złożenie odpowiedzi przez pozwanego jest taki sam jak termin na wniesienie środka odwoławczego przez powoda.

W swojej odpowiedzi pozwany może zaskarżyć dopuszczalność lub terminowość wniesienia środka odwoławczego, jak również legitymację procesową powoda.

Jeżeli celem odwołania jest dokonanie przeglądu zgromadzonego materiału dowodowego, termin na wniesienie środka odwoławczego i złożenie odpowiedzi przedłuża się o 10 dni.

Jeżeli pozwany wystąpi z wnioskiem o rozszerzenie zakresu odwołania, powód może odpowiedzieć w terminie 15 dni od daty powiadomienia o wniosku.

W przypadku gdy po stronie powodowej lub pozwanej występuje kilka podmiotów, nawet jeżeli są one reprezentowane przez różnych adwokatów, dla każdego z nich wyznacza się osobny termin na złożenie odpowiedzi. Biuro podawcze sądu jest odpowiedzialne za zapewnienie rozpoznania wszystkich spraw w wyznaczonych dla nich terminach.

13 Czy sądy mogą zmieniać terminy, w szczególności termin stawiennictwa lub oznaczać szczególną datę stawiennictwa?

Nie ma możliwości skrócenia terminów ustawowych.

14 Jeżeli zawiadomienie o czynności dotyczącej strony zamieszkałej w miejscu, w którym mogłaby ona skorzystać z przedłużenia terminu, następuje w miejscu, w którym osoby tam zamieszkujące nie mogą skorzystać z przedłużenia, to czy osoba taka traci przywilej wspomnianego przedłużenia?

Termin na wniesienie odpowiedzi na pozew przysługujący osobie wezwanej do stawienia się przed sądem w celu zakwestionowania powództwa cywilnego może zostać przedłużony, jeżeli wezwanie doręczono poza okręgiem, w którym znajduje się sąd rozpoznający sprawę.

Możliwość przedłużenia tego terminu zależy od tego, czy wezwanie do stawienia się przed sądem zostało doręczone poza okręgiem, w którym znajduje się sąd, a nie od miejsca zamieszkania osoby wzywanej do stawienia się przed sądem – art. 245 kodeksu postępowania cywilnego.

15 Jakie konsekwencje ponosi się w przypadku niedochowania terminu?

Upływ terminu skutkuje utratą prawa do podjęcia czynności procesowej. Strona może jednak podjąć czynność procesową po upływie terminu w przypadku zaistnienia uzasadnionej przeszkody; oprócz powyższego czynność procesową można również podjąć w ciągu pierwszych trzech dni roboczych od daty upływu terminu, pod warunkiem niezwłocznego uiszczenia grzywny (art. 139 kodeksu postępowania cywilnego).

16 Jeżeli termin upłynął, jakie środki przysługują osobom, które go nie dochowały, np. stronom niestawiającym się w sądzie?

Czynność procesową można podjąć po upływie terminu w przypadku zaistnienia uzasadnionej przeszkody, o której mowa w odpowiedzi na pytania 11 i 15. Zgodnie z art. 140 kodeksu postępowania cywilnego uzasadniona przeszkoda to zdarzenie niezależne od strony, jej pełnomocników lub upoważnionych przedstawicieli, które uniemożliwia podjęcie określonej czynności w stosownym terminie. W takim przypadku strona powołująca się na zaistnienie uzasadnionej przeszkody musi niezwłocznie przedstawić dowody potwierdzające.

Niezależnie od zaistnienia uzasadnionej przeszkody czynność procesową można podjąć w ciągu pierwszych trzech dni roboczych od daty upływu terminu pod warunkiem uiszczenia grzywny, o której mowa powyżej, przy czym sąd może wyjątkowo orzec o obniżeniu lub zniesieniu grzywny, w przypadku gdy strona wyraźnie znajduje się w trudnej sytuacji finansowej lub gdy kwota grzywny zostanie uznana za wyraźnie nieproporcjonalną – dotyczy to w szczególności powództwa niewymagającego wyznaczenia pełnomocnika procesowego oraz czynności podejmowanej przez samą stronę.

Powiązane strony

[Dyrekcja Generalna ds. Polityki w dziedzinie Wymiaru Sprawiedliwości](#)

[Dyrekcja Generalna ds. Wymiaru Sprawiedliwości](#)

[Portugalski dziennik urzędowy](#)

[Baza dokumentów prawnych](#)

[Kodeks postępowania cywilnego](#)

[Kodeks cywilny](#)

Ostatnia aktualizacja: 02/03/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.